

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkkö

16.6.2022

Sisäministeriö

Sähköpostitse
kirjaamo.sm@govsec.fi
lainsaadantoyksikko_poliisiosasto.sm@govsec.fi

VN/5608/2022

Tullin lausunto passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometrinen tietojen käyttämisestä myös rikostorjunnassa

Lausuntopyyntö liittyy sisäministeriön 18.3.2022 asettamaan hankkeeseen, jonka tehtävänä on muun muassa selvittää passirekisteriin ja henkilökorttirekisteriin talletettujen sormenjälkien sallittuja käsittelytarkoituksia koskevan lainmuutoksen oikeudelliset edellytykset.

Lausuntopyynnössä lausunnon antajia pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti numeroitujen väliotsikkojen yhteydessä kysytyihin seikkoihin. Eräisiin niistä Tulli esittää huomionsa seuraavassa:

1. Oikeudelliset edellytykset passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometrinen tietojen käyttämiselle rikostorjunnassa

Otsikkoa on tarkennettu ensinnäkin kysymyksellä: ”Mahdollistaako EU:n tietosuojalainsäädäntö kansallisen sääntelyn passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometrinen tietojen käyttämisestä rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja/tai selvittämiseksi?”

Kuten lausuntopyynnössä mainitaan, kuuluu henkilötietojen käsittely passilain ja henkilökorttilain mukaisissa tehtävissä EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 soveltamisalaan. Asetuksen 6 artiklan 4 kohdan johdantoteksti näyttäisi edellyttävän tietojen keräämis- ja käyttötarkoitusten yhteensopivuutta. Erityisesti sen c –alakohta näyttää vielä rajoittavan erityisten henkilötietoryhmien kuten sormenjälki- ja kasvokuvien muuta kuin keräämistarkoituskäyttöä.

Toisaalta, lausuntopyynnössä viitataan EU-lainsäädännössä havaittavissa olevaan kehityskulkuun, jossa eräiden muiden säännösten nojalla kerättyjen sormenjälkien hyödyntäminen rikostorjunnassa on rajoitetusti mahdollista. Tämän mukaisesti, riippuen mainitun kehityskulun osa-alueista, Tulli pitää mahdollisena, että myös passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometrinen tietojen käsittely rikosten torjunnassa voisi eräin edellytyksin olla sopuissa EU –tietosuojalainsäädännön kanssa.

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkkö

16.6.2022

Toinen otsikon piiriin kuuluva kysymys kuuluu: ”Miten tietojen mahdollista rikostorjuntakäyttöä tulisi rajata lainsäädännössä (esimerkiksi rikosten vakavuusasteeseen liittyvät rajaukset, päätöksentekotasot ja muut käsitellyltä edellytetyt suojatoimet)?”

Tullin käsityksen mukaan kyseisten tietojen käyttö voitaisiin rajata tilanteisiin, joissa se on välttämätöntä kaikkein törkeimpien rikosten torjumiseksi. Tullirikosten osalta esimerkiksi törkeän huumausainerikoksen (RL 50:2) rangaistusasteikko on 1 – 10 vuotta vankeutta. Siten törkeänä huumausainerikoksena voi tulla käsiteltäväksi muitakin kuin kaikkein törkeimpinä pidettäviä huumausainerikoksia. Lähinnä retorisen kysymyksen muodossa Tulli esittää kommenttinaan, että voisiko yksi mahdollisuus olla se, että passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometrinen tietojen käsittelyä rajattaisiin sellaisten törkeiden huumausainerikosten torjuntaan, joista yleisen oikeuskäytännön mukaan tuomitaan vähintään kolmen vuoden vankeusrangaistus? Tällöin kyseisten tietojen käyttö olisi rajoitettu käytännössä vastaavanlaisiin rikoksiin, jotka esimerkiksi EU:n luovutuslainsäädäntö määrittelee, vaikkakin eri tavoin eli maksimirangaistuksen perusteella, vakaviksi rikoksiksi.

Päätöksentekotasot kyseisten biometrinen tietojen rikostorjuntakäytölle voitaisiin säätää esimerkiksi vastaavalla tavalla kuin pakkokeinolaissa on eräiden yksityisyydensuojaa voimakkaasti rajoittavien pakkokeinojen osalta säädetty.

2. Biometrinen tietojen hyödyt vakavien rikosten ennalta estämisessä, paljastamisessa tai selvittämisessä

Tämän osalta Tulli toteaa, että biometrinen tietojen käytöllä on olennainen käyttöarvo Tullin toiminnassa. Siinä nimittäin korostuu laajaan tavara- ja henkilömäärään kohdistuva tiedustelupohjainen toiminta. Kasvojentunnistusta käytetään viranomaistyön tukena, helpottamaan ja nopeuttamaan Tullin rikostorjunnan työtä suurissa liikennevirroissa, joihin rikostorjunnallisen toimenpiteen kohdistaminen vaatisi muutoin suuria henkilöstövoimavaroja.

Poikkeamien tunnistamiseen liittyvät toiminta johtaa siihen, että uusien ilmiöiden kartoitus edellyttää tiedustelupohjaista valvonnan suuntaamista.

3. Kansallisen sääntelyn muutostarpeet

Henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (650/2019) 16 § 1 momentin 5 kohdan mukaan Tullilla on jo nykyisellään oikeus saada tietoja poliisin henkilörekistereistä muun muassa tullirikostorjuntaa varten. Sanamuotonsa mukaan säännös voisi oikeuttaa Tullin saamaan passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometrisiä tietoja käyttöönsä kyseiseen tarkoitukseen myös sen jälkeen, kun niiden käyttö mahdollisesti tullaan sallimaan vakavien rikosten torjuntaa varten. Tästä huolimatta Tulli ehdottaa, että tämä Tullin tietojensaanti varmistetaan lausuntopyynnössä tarkoitettujen lainmuutosten valmistelun yhteydessä.

Esko Hirvonen
Valvontapäällikkö

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkkö

16.6.2022

Juha Vilkkö
Tulliylitarkastaja

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi